

teatr powszechny

Teatr, który się wtrąca

**Świat zaczyna się blisko mnie –
globalne myślenie
w lokalnych działaniach**

scenariusz lekcji

Świat zaczyna się blisko mnie – globalne myślenie w lokalnych działaniach

Krótki opis scenariusza

Podczas zajęć uczniowie dowiadują się, jak ich lokalna społeczność może wpływać na klimat i jak działać wspólnie – pomimo z pozoru sprzecznych interesów. Uczniowie wcielają się w role lokalnych władz, przedsiębiorców, lokalnej elektrowni, szkoły, domu kultury, producenta żywności, osób młodych, organizacji działających na rzecz klimatu i bioróżnorodności, organizacji pozarządowych, pracowników, naukowców, mediów lokalnych – żeby wspólnie rozwiązać jedno z wyzwań klimatycznych. Scenariusz wykorzystuje aktywne metody i mini-prezentację nauczyciela.

Etap edukacyjny

szkoła ponad-
podstawowa

Zagadnienia

zasoby naturalne,
emisje gazów,
temperatura,
para wodna,
gospodarka,
las, węgiel,
wymiaranie
gatunków,
współpraca
i dobro wspólne,
społeczeństwo,
denializm
klimatyczny

Czas trwania

2 godziny
lekcyjne

Pytanie kluczowe

Co może zrobić lokalna
społeczność na rzecz klimatu?

Cele lekcji

Uczeń/uczenica:

- wie, jakim wyzwaniem jest zmiana klimatu
- rozumie współzależności w zmianie klimatu na poziomie globalnym i lokalnym
- potrafi zdefiniować interesy, korzyści, koszty społeczne i środowiskowe, dobro wspólne
- doskonali umiejętności analizy i syntezy informacji

Związek z podstawą programową

WOS, Podstawy przedsiębiorczości, Godzina wychowawcza

Formy pracy

Praca indywidualna i praca grupowa

Metody pracy

- burza pomysłów
- dyskusja
- storytelling
- planowanie projektu
- wcielanie się w role

Środki i materiały dydaktyczne

- Zajęcia mogą być realizowane w sali lekcyjnej bądź online.
- Podczas zajęć online wskazane jest wykorzystanie wirtualnych tablic do wspólnej pracy zdalnej (conceptboard, mural, miro, jamboard i inne – wg preferencji nauczyciela).
- Za zgodą nauczyciela młodzież może korzystać z Internetu (używając np. smartfonów) do wyszukiwania i pogłębiania informacji.

Cele kształcenia

- traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy jako podstawy do kształtowania umiejętności;
- doskonalenie umiejętności myślowo-językowych takich jak: formułowanie pytań i problemów, posługiwanie się kryteriami, uzasadnianie, wyjaśnienie, klasyfikowanie, wnioskowanie, definiowanie, posługiwanie się przykładami;
- rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin;
- zdobywanie umiejętności formułowania samodzielnych i przemyślanych sądów, uzasadniania własnych i cudzych procesów we wspólnocie dociekającej;
- łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobraźniowo-twórczymi;
- rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej;
- rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznawania świata i praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości.

Umiejętności

- myślenia;
- komunikowania się w języku ojczystym i w językach obcych;
- sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi;
- umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł;
- umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.

Przebieg zajęć

Lekcja 1

Przygotowania

W ramach przygotowania do zajęć możesz przypomnieć sobie następujące zagadnienia/ hasła:

- Cele Zrównoważonego Rozwoju;
- emisja gazów cieplarnianych;
- wymieranie gatunków;
- temperatura na świecie;
- pustynnienie;
- lasy a zmiany klimatu;
- denializm klimatyczny;
- wpływ technologii energetycznych na zmianę klimatu;
- Inicjatywa Global Compact (OECD).

Wstęp

1. Na tablicy (rzeczywistej lub wirtualnej) / flipcharcie zapisz pytanie: Z jakimi pojęciami kojarzy się Wam zmiana klimatu?

Uczniowie podczas burzy pomysłów wypisują wszystko, co przychodzi im do głowy. Nie ma złych i dobrych odpowiedzi – to jest moment, w którym nauczyciel/nauczycielka ma możliwość zbadania / zobaczenia poziomu wiedzy uczniów i zainteresowania tematem. Jeśli pojawia się informacja nieprawdziwa w wypowiedziach uczniów i uczennic – będzie można się do niej odnieść później.

W przypadku kiedy grupa sama nie wykazuje wystarczającej inicjatywy w przywoływaniu pojęć, proponujemy wykorzystanie kart pracy z pojęciami z **załącznika nr 1**.

/w przypadku tablicy offline – układamy wycięte karteczki; można przyczepić je do tablicy korkowej albo przyczepiać magnesami do tradycyjnej tablicy szkolnej; w przypadku tablicy online – nauczyciel wcześniej przygotowuje kafelki z odpowiedziami/

Po zebraniu pomysłów zapytaj uczniów i uczennice, czy dostrzegają powiązania pomiędzy wskazanymi zagadnieniami. Mogą połączyć je liniami, poukładać blisko siebie. Uczniowie dyskutują i przedstawiają swój punkt widzenia. Możesz zadać pytania uszczegóławiające: Dlaczego tak myślicie? Co jeszcze? Czy dostrzegacie inne powiązania? Czy dane zagadnienie nie jest dla Was związane z innymi? Itp. **(15 minut)**

Jeśli w wypowiedziach uczniów pojawiają się kwestie kontrowersyjne lub nie związane ze zmianą klimatu (np. smog) warto się do tego odnieść i dodać swój komentarz. Problem smogu jest często mylony ze zmianą klimatu. O różnicy między tymi dwoma zjawiskami przeczytasz tutaj: <https://globalna.ceo.org.pl/material/zmiana-klimatu-a-smog/>. To również dobra okazja dla nauczyciela, żeby zorientować się, jaką bazową wiedzę dysponują uczniowie.

Praca właściwa

2. Rozdaj lub przydziel uczniom i uczennicom karty „interesariusze” z **załącznika nr 2** – najlepiej przez losowanie. W przypadku większej liczby uczniów niż karteczek, połącz ich w pary lub grupy. Przekaż klasie zadanie do wykonania: Działacie w środowisku lokalnym, wcielacie się w członków lokalnej społeczności. W kontekście zmiany klimatu i zapisanych wyzwań zastanówcie się, jakie korzyści mają i jakie koszty ponoszą poszczególni interesariusze? Poproś o zapisanie odpowiedzi w tabeli pod nazwą swojego interesariusza jak w **załączniku nr 3**. **(15 minut)**
3. Po burzy pomysłów, zaproś grupy do prezentacji wyników pracy na forum. Nauczyciel zaprasza uczniów do wspólnej dyskusji na temat zapisanych korzyści i kosztów i prosi o zwrócenie uwagi na to, czy dane koszty są lokalne czy globalne. **(12 minut)**

Podsumowanie

4. Jako podsumowanie nauczyciel, nauczycielka podkreśla współzależności w zmianie klimatu, odwołując się do ćwiczenia z początku lekcji.

Jeśli przywołanie kosztów przysparza klasie kłopot, skorzystać można z prezentacji „Globalne współzależności”: <https://globalna.ceo.org.pl/material/prezentacja-globalne-wspolzalezności/>.

5. Jeśli lekcje nie następują po sobie, nauczyciel informuje klasę, że na kolejnej lekcji będzie kontynuować temat.

Lekcja 2

Wstęp

1. Jeśli lekcje nie następują po sobie, nauczyciel, nauczycielka przypomina klasie zapisane korzyści i koszty interesariuszy zebrane na ostatniej lekcji oraz prosi o dobranie się w grupy powstałe na poprzedniej lekcji. **(3 minuty)**

Praca właściwa: 30 minut

2. Odwołując się do zebranych informacji, poproś klasę o zastanowienie się, jakie działania mogą podjąć poszczególni interesariusze i z kim mogą wejść w koalicję (a z kim w potencjalny konflikt), żeby odpowiedzieć na wyzwania związane ze zmianą klimatu. Poproś o skupienie się na jednym wyzwaniu i dodaj, że najlepiej, gdyby dane działanie angażowało jak najwięcej członków i grup w ramach lokalnej społeczności. Przekaz klasie możliwe działania zapisane w **załączniku nr 4** i powiedz, że prócz sugerowanych działań mogą zaproponować też własne. **(17 minut)**

Jeśli uczniowie nie do końca znają poszczególne pojęcia albo potrzebują pogłębić temat współzależności globalnych, zagadnień zmiany klimatu i innych, mogą korzystać z Internetu i wyszukiwać potrzebne im informacje. Zadbaj o rzetelne źródła wiedzy. Powiedz, że wiedzę o zmianie klimatu można znaleźć np. na stronach: naukaoklimacie.pl, ziemianarozdrozu.pl, globalna.ceo.org.pl.

3. Po skończonej pracy w grupach zaproś klasę do dyskusji na forum o tym, jakie działania z tych omawianych w grupach chcieliby podjąć, a które uważają za nieuczciwe, nieodpowiednie. Uczniowie proponując działania deklarują, jakie grupy mogą się w tym działaniu zjednoczyć. Możesz zadać pytania pomocnicze:
Jakie interesy mogą być spójne, a jakie sprzeczne?
Jak ich działanie może wpłynąć na innych członków społeczności? **(15 minut)**

Ważne jest, żeby pogłębiać poruszone zagadnienia, zachęcać uczniów do kwestionowania swoich pomysłów, szukać powiązań i wpływu poszczególnych zaproponowanych działań na członków społeczności np. ograniczenie emisji CO₂ przez wytwórcę energii bez zmiany technologicznej może spowodować braki energii; przy zmianie – może wymagać przekwalifikowania się pracowników bądź zmiany miejsca pracy itp.

Podsumowanie

4. Na koniec odwołaj się do pytania kluczowego i poproś o odpowiedź na pytanie: co może zrobić lokalna społeczność na rzecz klimatu? Zaproś kilka osób do odpowiedzi lub zaproponuj zebranie odpowiedzi na tablicy Mentimetera. W tym przypadku wyświetl tablicę i odczytaj zebrane wypowiedzi. Na koniec podziękuj za pracę i zaznacz, że zebrane odpowiedzi pokazują, że każdy może działać na rzecz ochrony klimatu. **(10 minut)**

Propozycja kontynuacji lekcji

Jeśli uczniowie chcą się zaangażować w działania na rzecz klimatu, zaprosz grupy do przygotowania planu działania, które wybrali do realizacji. Ważne, aby uczniowie mogli przy tym zadaniu współpracować zdalnie i linkować pomysły i zasoby ze sobą nawzajem, być może komunikując się przy użyciu komunikatorów online. Powiedz, że plan działania powinien zawierać:

- cele;
- metody realizacji;
- działania i role poszczególnych zaangażowanych stron;
- rezultaty, jakie chcemy osiągnąć;
- ocenę potencjalnego wpływu działań na poszczególnych aktorów lokalnej społeczności i na klimat.

Przedstaw młodzieży materiały, które służą do planowania projektów uczniowskich.

- Planer „Podjmij wyzwanie, zaplanuj działanie”:
<https://globalna.ceo.org.pl/material/planer-podejmij-wyzwanie-zaplanuj-dzialanie/>
- Przewodnik po kampaniach:
<https://globalna.ceo.org.pl/material/przewodnik-dla-mlodziezy-po-kampaniach/>
- Przewodnik po Klimatycznych redakcjach szkolnych:
<https://globalna.ceo.org.pl/material/przewodnik-po-klimatycznych-redakcjach-szkolnych/>

Załączniki:

- **Załącznik nr 1: Pojęcia związane ze zmianą klimatu**
- **Załącznik nr 2: Interesariusze**
- **Załącznik nr 3: Karta pracy „Interesariusze”**
- **Załącznik nr 4: Działania**

Załącznik 1

Pojęcia związane ze zmianą klimatu

- pożary
- lodowce
- gospodarka
- CO₂
- pustynnienie
- para wodna
- temperatura
- zmiana klimatu
- emisje gazów
- lodowce
- lasy
- wymieranie gatunków
- węgiel
- migracje
- rafy koralowe
- konsumpcja
- świadomość klimatyczna
- strajki

Załącznik 2

Interesariusze

- lokalne władze
- przedsiębiorca
- lokalna elektrownia
- szkoła
- dom kultury
- producent żywności
- uczniowie / osoby młode
- organizacja pozarządowa
- pracownicy / osoby dorosłe
- naukowcy
- media lokalne

Załącznik 3

Karta pracy „Interesariusze”

Interesy / profity / korzyści	Koszty indywidualne / korporacyjne	Koszty społeczne / środowiskowe

Załącznik 4

Działania

- fair trade
- kampania społeczna
- edukacja ekologiczna
- stanowienie prawa
- działania lokalnych władz
- inicjatywy obywatelskie
- greenwashing
- pomoc humanitarna
- odpowiedzialna konsumpcja
- odpowiedzialna produkcja
- rolnictwo ekologiczne
- zielona energia
- transfer technologii
- badania i rozwój
- wolontariat
- rezygnacja z jedzenia mięsa
- mniejsza konsumpcja
- rozmowa o zmianie klimatu
- marsz klimatyczny

Autorka scenariusza: Magdalena Fac-Skirtladze
Opracowanie graficzne: homework

Projekt przygotowany w ramach Festiwalu
Sztuki i Społeczności Miasto Szczęśliwe, dzięki
wsparciu finansowemu m.st. Warszawy w ramach
Zintegrowanego Programu Rewitalizacji
m.st. Warszawy do 2022 roku.

festiwal
miasto
szczęśliwe

na_prawa
Warszawa

Publikacja powstała w ramach programu „1Planet4All – Razem dla klimatu!” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Projekt jest finansowany ze środków Unii Europejskiej. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów, autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

edukacja
w powszechnym